

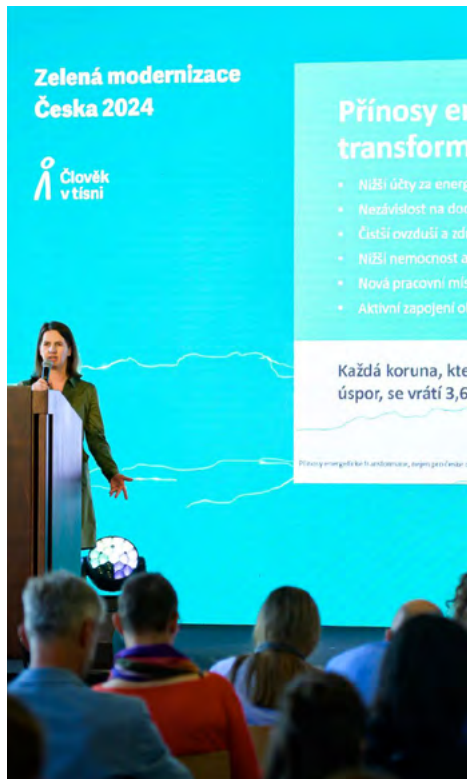
CDE

Centrum
pro dopravu
a energetiku

2024

**Zpráva
o činnosti**

www.cde-org.cz

A portrait of Barbora Urbanová, a woman with short brown hair, wearing a dark blue blazer over a white top. She is looking slightly to the right with a gentle smile. The background is a blurred outdoor setting with greenery and a stone wall.

Barbora Urbanová

ředitelka Centra pro dopravu a energetiku

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

je mi potěšením seznámit vás prostřednictvím výroční zprávy s hlavními úspěchy a milníky naší činnosti v roce 2024.

Rok 2024 byl plný změn, které zásadním způsobem ovlivňují naší práci. Po květnových volbách došlo k proměně složení Evropského parlamentu a následně k ustavení nové Evropské komise. Klimatická politika má sice křehčí podporu než v minulosti, ale z nastavených emisních cílů EU neuhýbá, nýbrž přizpůsobuje svou strategii: klade větší důraz na konkurenceschopnost a podporu průmyslu v procesu dekarbonizace. Jenže to není jediná výzva, které čelí. S nástupem Donalda Trumpa do Bílého domu se otřásá transatlantická spolupráce a jednota NATO. V důsledku toho Evropa stojí před naléhavou otázkou: jak financovat zároveň obranu, konkurenceschopnost a dekarbonizaci?

Klimatická krize nepočká. Není jedním z mnoha problémů – je meta krizí, která zesiluje všechny ostatní. Suchem a extrémním počasím ohrožuje zemědělství, posiluje migraci a zvyšuje geopolitické napětí. Omezit klimatickou politiku ve jménu jiných priorit by proto bylo zásadní chybou. Řešení klimatické změny nemůže stát proti ekonomické a bezpečnostní stabilitě – musí s nimi jít ruku v ruce. A to je výzva, před kterou Evropa i Česko stojí: jak to udělat, aby zelená politika nebyla vnímána jako luxus, ale jako nezbytná součást řešení.

Jako tým Centra pro dopravu a energetiku se i v roce 2025 budeme aktivně věnovat hledání řešení, která nás posunou ke klimatické neutralitě a zároveň budou adekvátně reflektovat aktuální globální výzvy.

Děkujeme za podporu našim donorům, partnerským organizacím a sítím, správní radě a všem, kteří s námi spolupracují.

Kdo jsme

Již více než dvacet let přinášíme expertní pohled na energetickou transformaci ohleduplnou k lidem i klimatu. Prosazujeme ambiciózní a spravedlivou klimatickou politiku. Monitorujeme využívání veřejných financí. Spolupracujeme s veřejnou správou, byznysem i akademickou sférou. Usilujeme o klimaticky neutrální svět.

Foto: Petr Zewlakk Vrabec

01
**Dekarbonizaci
energetiky**

03
**Spravedlivou
energetickou
transformaci**

Prosazujeme

02
**Ambiciózní
klimatickou
politiku**

04
**Efektivní využití
veřejných financí**

01

Dekarbonizaci energetiky

Konec využívání fosilních paliv a rychlé snižování emisí skleníkových plynů je klíčové pro zmírnění probíhající klimatické krize. Dlouhodobě proto prosazujeme taková systémová opatření, která vedou k účinnému snižování emisí a umožňují rychlý přechod k obnovitelným zdrojům v energetice. V roce 2024 jsme vedle konkrétní pomoci s dekarbonizací v severočeském městě Jiřikov pokračovali také s prosazováním zelené transformace dálkového vytápění. V rámci kampaně zaměřené na dekarbonizaci teplárenství zdůrazňující nutnost přechodu z uhlí přímo na obnovitelné zdroje jsme vydali tři případové studie a téma se podařilo dostat do řady médií, kde oslovilo desítky tisíc čtenářů*ek či posluchačů*ek.

02

Ambiciózní klimatickou politiku

Naši experti a expertky se aktivně podílejí na tvorbě klimatických politik na evropské i národní úrovni. Díky své profesionalitě a nezávislosti jsou respektovanými partnery u jednacího stolu, kde usilují o ambiciózní cíle a sociálně spravedlivá opatření. Do popředí evropského dění se v roce 2024 dostaly volby do Evropského parlamentu a nástup nové Evropské komise. Naši odborníci a odbornice se v ovzduší tlaku na polevování

v klimatických ambicích stali silným hlasem pro pokračování zelené transformace a argumentovali, že ochrana klimatu je podmínkou evropské bezpečnosti i konkurenceschopnosti. Česká republika schválila nový Vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu, na jehož přípravě jsme se podíleli, a do jehož znění se podařilo prosadit závazek směřování ke klimatické neutralitě do roku 2050 a konce uhlí do roku 2033.

03

Spravedlivou energetickou transformaci

Jsme přesvědčeni, že transformace energetiky může být účinná jen tehdy, bude-li zároveň sociálně ohleduplná a spravedlivá ke všem skupinám ve společnosti, včetně těch nejzranitelnějších. Na evropské, národní i lokální úrovni proto naši experti a expertky usilují o to, aby do hledání společných řešení byli zapojeni všichni, kterých se změny týkají. Skrze zapojení do poradních orgánů veřejné správy jsme se v roce 2024 podíleli na sledování čerpání Fondu spravedlivé transformace a přípravě Sociálně klimatického fondu a systémových řešení energetické chudoby.

04

Efektivní využití veřejných financí

Transparentní veřejné finance jsou základem důvěry v naše instituce a procesy. Hlídáme proto jejich využívání z hlediska dopadů na klima a společnost a upozorňujeme na to, když je jejich čerpání neefektivní nebo směřuje na podporu projektů, které škodí klimatu a mohou mít negativní sociální dopady. Zasazujeme se také o zrušení fosilních dotací. V roce 2024 jsme analyzovali, jak se využívají evropské finance určené na dekarbonizaci v ČR skrze Modernizační fond, Fond spravedlivé transformace a další nástroje finanční podpory, a upozorňovali jsme politiky*čky a úředníky*ce na problematiku při jejich čerpání. V rámci příprav Víceletého finančního rámce EU28+ jsme začali pracovat na prosazení navýšení financování pro klimatická a sociálně ohleduplná opatření.

Na čem jsme pracovali

V roce 2024 jsme pokračovali v prosazování spravedlivé a ambiciózní klimatické politiky, dohlíželi na efektivní využívání veřejných financí a posilovali spolupráci napříč sektory včetně samospráv, byznysu a akademické sféry.

Usílovali jsme o ukončení podpory fosilních paliv, přesměrování podpory Modernizačního fondu z plynu do skutečně udržitelných řešení, přijetí závazného cíle snížení emisí skleníkových plynů o 90% v EU do roku 2040, větší zapojení veřejnosti do tvorby politik a řadu dalších dílčích konstruktivních řešení.

V rámci přípravy Sociálního klimatického fondu jsme prosazovali účinné zacílení sociálně-ekologických opatření.

Přispěli jsme ke konečnému znění nového Vnitrostátního plánu pro energetiku a klima, včetně zakotvení konce uhlí v roce 2033 a závazku směřovat ke klimatické neutralitě do roku 2050.

Ve veřejné debatě jsme zdůrazňovali ekonomické a sociální přínosy zelené transformace.

Apelovali jsme na strategické využití výnosů z emisních povolenek pro snižování emisí a podporu domácností.

Kritizovali jsme návrh, podle kterého by tyto prostředky měly být rozpuštěny ve státním rozpočtu. Upozorňovali jsme na nedostatečnou transparentnost v oblasti státní podpory exportu.

01
**Dekarbonizační
studie pro město
Jiříkov**

02
**Terénní
průzkum
úniků metanu**

04
**Konference
Zelená
modernizace
na Pražském
hradě**

03
**Konference
Od strategií
k implementaci**

05
**Zvyšování
povědomí
o dekarbonizaci
teplárenství**

08
Posílení týmu

06
**Advokacie
a účast
na tvorbě
politik**

07
**Tvorba materiálů
a publikací**

01

Spolupráce na dekarbonizaci s městem Jiříkov

Město Jiříkov v Ústeckém kraji zahájilo díky zapojení do projektu LIFE spolupráci s našimi expertkami Zuzanou Vondrovou a Janou Pospíšilovou Maussen. Starosta města Jindřich Jurajda si nechal zpracovat odbornou studii možností přechodu vytápění městských budov na emisně čisté zdroje energie, které by zároveň snížily náklady na energie a ulehčily obecnímu rozpočtu. **Studie**, kterou připravilo Univerzitní centrum energeticky efektivních budov ČVUT, obsahuje návrh funkčního systému centrálního zásobování teplem vybraných městských objektů, který sníží škodlivé emise a zároveň zvýší energetickou účinnost městských budov. Výsledkem je podrobné zhodnocení dostupných technologií a jejich výhod a nevýhod.

02

Terénní průzkum úniků metanu

V březnu se naše expertka na dekarbonizaci teplárenství a emise metanu Veronika Murzynová už podruhé vydala na terénní průzkum české plynové a ropné infrastruktury. Společně s Théophilem Humann-Guillemintem z Clean Air Task Force (CATF) se vypravila na jižní Moravu, kde se těží a skladují fosilní paliva, kudy prochází hlavní tranzitní plynovod i ropovod Družba a kde se mimo jiné nachází také obrovské podzemní zásobníky plynu. Za pomoci termografické kamery zjišťovali, kde dochází k únikům či běžnému vypouštění metanu z infrastruktury. Často opomíjený metan je druhým nejvýznamnějším skleníkovým plynem hned po oxidu uhličitém a je zodpovědný za třetinu dosavadního oteplení planety. Na jižní Moravě Veronika a Théophile zaznamenali úniky metanu na patnácti z celkem dvaceti navštívených lokalit.

Konference Od strategií k implementaci

Spolu s Centrem pro klimatické právo a udržitelnost Ústavu státu a práva Akademie věd ČR (CLASS) jsme v září v pražském Impact Hubu pořádali konferenci "Od strategií k implementaci: Jak Česko naplní své klimatické cíle?" zaměřenou na aktuální stav projednávání tří klíčových dekarbonizačních strategií, jejich následnou implementaci a důležitost právního ukotvení klimatické politiky. Co musí Česko udělat, aby snížilo emise a zajistilo udržitelnou prosperitu do budoucna? Na tuto otázku hledali odpověď zástupci a zástupkyně Ministerstva životního prostředí, Ministerstva zahraničních věcí, měst a obcí, odborné a podnikatelské obce i akademické sféry.

Zelená modernizace Česka 2024

04

Účast na konferenci Zelená modernizace Česka

V Míčovně Pražského hradu jsme se v květnu zúčastnili konference Zelená modernizace Česka, zaměřené na spravedlivou zelenou budoucnost. Sešli se na ní zástupci a zástupkyně byznysů, samospráv, zemědělských podniků i nevládních organizací, ale také politici a političky a odborníci a odbornice. Ředitelka Centra pro dopravu a energetiku Barbora Urbanová na ní prezentovala přínosy energetické transformace nejen pro české obce, ve společném příspěvku s Janou Pospíšilovou Maussen a starostou města Slavičín Tomášem Chmelou. Konferenci pořádala organizace Člověk v tísni.

Zvyšování povědomí o šetrné dekarbonizaci teplárenství

Na konferencích a také v médiích jsme otevírali téma udržitelného teplárenství využívajícího obnovitelné zdroje energie. Naše expertka Veronika Murzynová přinesla řadu argumentů, proč nedává smysl přecházet ve vytápění z uhlí na plyn, a jak je možné využívat udržitelné a zelené zdroje. Téma se dostalo do celé řady médií a touto cestou oslovilo desítky tisíc českých čtenářů a čtenářek. Veronika promluvila mimo jiné v podcastu o vytápění webu Euractiv a zúčastnila se debaty pro Národní síť zdravých měst.

06

Advokacie a účast na tvorbě politik

Také v roce 2024 přinášeli naši experti a expertky návrhy udržitelných řešení na desítkách jednání se zástupci*kyněmi místních samospráv, ale také s představitel*kami Evropské komise, Evropského parlamentu, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva financí či Ministerstva pro místní rozvoj. V rámci oborových pracovních skupin, platforem a monitorovacích výborů jsme se podíleli na návrzích systémových změn a sociálně a klimaticky odpovědných politik. Vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu schválený vládou v prosinci 2024 obsahuje cíl "Směřovat k dosažení klimatické neutrality do roku 2050 a snížení podílu fosilních paliv (využívaných bez technologie zachytávání) na spotřebě primární energie na 0 %.". Přestože konkrétnější závazek i emisní cíl pro rok 2030 byl z plánu na poslední chvíli vyškrtnut, i tak se jedná o důležitý krok kupředu. I díky otevření politické debaty o možných přínosech klimatického zákona se podařilo alespoň zpřesnit zákonná pravidla pro nakládání státu s výnosy z prodeje emisních povolenek (novela bude v plném rozsahu účinná od roku 2026). Odbornice na evropské fondy a politiku soudržnosti Jana Pospíšilová Maussen se v Bruselu zúčastnila slyšení kandidátů a kandidátek nové Evropské komise, včetně současného eurokomisaře pro mezinárodní partnerství Jozefa Síkely. I po jeho nástupu do funkce pokračujeme v dohledu nad iniciativou Global Gateway, v rámci níž dochází k netransparentnímu využívání veřejných financí. Naše advokační cíle jsme podporovali také cílenou komunikací s médii, vydáváním tiskových zpráv a pravidelným přispíváním do veřejné debaty.

Tvorba materiálů a publikací

Po celý rok naši experti a expertky pracovali také na tvorbě různorodých publikací, které tématicky pokrývají jejich působení.

1. **Investice do budoucnosti: Socioekonomické přínosy rychlého přechodu na zelenou energetiku** (spolupráce s Climate Action Network)
2. **Klima a fondy EU v Česku 2021 - 2027**
3. **Jak předcházet energetické a dopravní chudobě v ČR pomocí Sociálního klimatického fondu**
4. **Průvodce fondy EU** (spolupráce s CEE Bankwatch)
5. **Pozice Centra pro dopravu a energetiku k problematice dekarbonizace teplárenství v České republice**
6. **EU ECA fossil fuel phase-out tracker** (část dedikovaná Česku)
7. **Powering Up Central and Eastern Europe: How the EU should step up?** (část dedikovaná Česku)
8. **Strengthening the Participation of Civil Society in Monitoring Committees through Technical Assistance** (část dedikovaná Česku)
9. **Vynaložení prostředků z Modernizačního fondu na dekarbonizaci sektoru teplárenství v rámci programu HEAT**
10. **Miliardy z Modernizačního fondu na dekarbonizaci teplárenství, které nás k udržitelnosti nepřivedou - Příklad teplárny a elektrárny Mělník**
11. **Příklad dobré praxe dekarbonizace teplárenství v Česku: Energocentrum na Císařském ostrově v Praze Cohesion Policy at a Crossroads: Navigating the 2025 mid-term review and the next EU budget** (část dedikovaná Česku)
12. **Financování dekarbonizace vytápění v ČR: Shrnutí a doporučení**
13. **Klimatické rady: Kde se vzaly, co dělají a jak s nimi pracovat**

08

Posílení týmu

V roce 2024 se tým CDE opět rozrostl, nově jsou členy*kami našeho týmu:

Adéla Adámková

finanční koordinátorka

Aleš Jeník

projektový koordinátor se zaměřením na emise metanu

Alžběta Jurčová

koordinátorka digitální komunikace

Heda Čepelová

expertka na klimatickou politiku

Klára Školníková

expertka na dopravu

Lucie Tomášková

finanční manažerka

leden |

26

Spolu s platformou Re-Set jsme publikovali analýzu energetické krize z roku 2022 Velká energetická loupež, ukazující na zásadní roli fosilních miliardářů.

březen |

23

srpen |

16

září |

4

prosinec |

14

duben |

11

únor |

22

Komunikovali jsme o socio-ekonomických výhodách rychlé zelené transformace, report vydaný ve spolupráci s Climate Action Network citoval např. Český Rozhlas, Euractiv, Deník N nebo Respekt.

červen |

18

říjen |

15

Vydali jsme publikaci o využití financí z Modernizačního fondu na dekarbonizaci teplárenství, kterou citovala řada médií i další nevládní organizace.

listopad |

6

červenec |

24

Kritizovali jsme odklad schválení klíčových klimatických strategií.

květen |

21

Veřejně jsme kritizovali přechod tepláren z uhlí na plyn. V lokálních vydáních Deníku naše argumenty oslovily čtenáře a čtenářky po celé zemi.

200*

*v roce 2024

Počet
mediálních
výstupů

*ředitelka CDE***Barbora Urbanová***digitální koordinátorka***Alžběta Jurčová***expertka na klimatickou politiku***Heda Čepelová***expertka na fondy EU a transparentnost veřejných financí***Jana Pospíšilová Maussen***expertka na energetickou transformaci***Veronika Murzynová***finanční koordinátorka***Lucie Müllerová***finanční manažerka***Lucie Tomášková***expertka na dopravu***Klára Školníková***finanční koordinátorka***Adéla Adámková**

Lidé v CDE

*mediální koordinátorka***Zuzana Gruberová***expertka na spravedlivou transformaci***Zuzana Vondrová***expert na klimatickou politiku***Štěpán Vizi***projektový koordinátor se zaměřením na emise metanu***Aleš Jeník***dobrovolnice***Dobroslava Sehnalová**

V našem týmu stavíme na profesionalitě, nezávislosti a vzájemném respektu. Spojuje nás nejen snaha zasadit se o klimaticky neutrální svět a přicházet s konstruktivními řešeními, ale také vzájemná inspirace, ochota jeden druhého podporovat a pravidelně prohlubovat své V roce 2024 pracoval náš tým v tomto složení.

Správní rada CDE

předsedkyně správní rady
Zahide Senterzi

členka správní rady
Romana Kaclíková

členka správní rady
Helena Továrková

člen správní rady
Petr Hlobil

člen správní rady
Tomáš Jungwirth Březovský

Finanční přehled roku

Náklady	tis.Kč	Výnosy	tis.Kč
Osobní náklady	8 099	Dotace ECF	3 353
Ostatní služby	3 175	Dotace EU	3 074
Cestovné	137	CEE Bankwatch	2 135
Kurzové ztráty	97	Dotace SFŽP	1 253
Členské příspěvky	58	Dotace EUKI	972
Ostatní náklady	39	Dotace EDF	492
Spotřeba materiálu	34	Vlastní zdroje (expertní služby, dary)	386
		Kurzové zisky	74
Celkem	11 639		11 739
Zisk			+100

Kompletní účetní závěrku naleznete ve Sbírce listin ve spolkovém rejstříku.

